

Adı :

Soyadı:

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Kültür ve Miras Ünite Özeti

1-SOYAĞACIMIZ

Anne baba ve çocuklardan oluşan toplumun en küçük yapısına **aile** denir. Anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan aileye **çekirdek aile** denir. Anne, baba, çocukların yanında diğer akrabaların da bir arada yaşadığı aileye **geniş aile** denir. Genel olarak şehirlerde çekirdek aile; köylerde geniş aile yaygındır.

Akraba: Anne ve babamızın kan bağı olan yakınlarına **akraba** deriz. Dede, nine, amca, dayı, hala, teyze ve bunların çocukları bizim akrabalarımız olur.

Soyağacı: Bir kişinin geçmişte yaşamış ve şimdi yaşayan tüm akrabalarını gösteren çizelgedir.

Ailemizin soyağacını oluştururken sözlü, yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanırız.

Sözlü Kaynaklar: Aile büyüklerimizin söylediği bilgilerdir. Sözlü kaynak yöntemi:

- 1.Hazırlık yapılmalı, bilgilerin toplanması
- 2.Görüşme için soruların hazırlanması
- 3.Görüşülecek kişilerin belirlenmesi,
- 4-Görüşmelerin yapılması
- 5.Bilgilerin düzenlenmesi

Yazılı Kaynaklar: Akrabalarımıza ait kimlik belgelerinden, tapu bilgilerinden, ikamet bilgilerinden, mektuplardan öğrendiğimiz bilgilerdir. Ailemize ve geçmişte yaşayan tüm akrabalarımıza ait kayıtlar nüfus müdürlükleri tarafından tutulmaktadır. Nüfus müdürlüğünden ve e-devlet yoluyla soyağacımızı öğrenebiliriz.

Görsel Kaynaklar: Fotoğraflardan ve mezar taşlarından da soyağacı bilgilerine ulaşabiliriz.

2-MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZ

Bir toplumun nesilden nesle aktardığı maddi ve manevi ortak değerlere **kültür** deriz. Kültürel değerlerimiz bize atalarımızdan kalan miraslardır. Bizler de atalarımızdan gelen kültürel değerlerimizi çocuklarımıza aktararak milli kültürümüzü korumak zorundayız.

Kültür öğelerimiz bölgeden bölgeye değişiklik gösterebilir. Milli kültürümüzü oluşturan öğeler.

***Mimari Yapılar:** Atalarımızın çok önceden yaptığı tarihi eser özelliğine sahip cami, türbe, müze, evler, kervansaray, kaleler, köprüler, medrese, külliye, hamam vs.

Adı :

Soyadı:

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Kültür ve Miras Ünite Özeti

***Yemekler ve İçecekler:** Milli kültürümüze ait birçok yiyecek, yemek ve içecek vardır. Mantı, sarma, yoğurt, bulgur pilavı, köfte, kebab, çorbalar, tarhana, baklava, kebab, turşu, etli ekmek, künefe, pastırma, ayran, atalarımızın yüzlerce yıldır yaptığı ve bize aktardıkları en bilinen yiyeceklerimizdir.

Hamburger, kola, cips, pizza, suşi gibi yiyecek ve içecekler yabancı kültürlerle aittir.

***Masallar, Hikâyeler ve Kahramanlar:**

Dede Korkut Hikâyeleri, Köroğlu, Keloğlan, Nasreddin Hoca, Karagöz ve Hacivat, Temel, Malkoçoğlu, Kemal Sunal

Şirinler, Süpermen, Örümcek Adam, Sünger Bob, Pinokyo gibi çizgi film kahramanları yabancı kültürlerle aittir.

***Bayramlar:** Milli bayramlarımız, Hıdrellez, Nevruz milli kültürümüze aittir.

Cadılar Bayramı ve Noel Bayramı, Paskalya Bayramı yabancı kültürlerle aittir.

Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı dini bayram olduğundan ve Müslüman ülkelerde kutlandığı için milli kültürümüze ait olmuştur.

***Gelenek ve Görenekler:** Asker uğurlama, gelin alma, kına gecesi, düğünlerimiz, sünnet düğünü, bayramlaşma, hediyeleşme, cenaze ve taziye bizim milli kültürümüzün en önemli öğelerindendir. Geleneklerimiz ilden ile hatta köyden köye bile değişiklik gösterebilir.

***El Sanatları:** Dokumacılık, bakırcılık, nalbantlık, kalaycılık, semercilik, ebru, kilimcilik, çini, dantel, milli kültürümüze ait el sanatlarımızdan bazılarıdır. Bu el sanatlarımızın teknolojinin ilerlemesi nedeniyle giderek yok olmaya başlamıştır.

Adı :

Soyadı:

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Kültür ve Miras Ünite Özeti

***Halkoyunları ve Kıyafetler:** Her bölgenin kendine has halk oyunu ve kıyafetleri vardır. Halk oyunları festivallerde, düğünlerde, tören ve kutlamalarda oynanır.

***Çocuk Oyunları:** Saklambaç, çelik çomak, körebe, yakan top, tombik, mendil kapmaca, mangala, üç taş, beş taş, dokuz taş, topaç birdirbir, milli kültürümüze ait oyunlardır.

***Ata Sporları:** Güreş, cirit, çevgen, okçuluk, gökbörü, matrak, binicilik,

***Müzik ve Müzik Aletleri:** Saz, kemence, kopuz, zurna, kaval, davul, tef gibi müzik aletleri atalarımız düğünlerde ve eğlencelerde kullanmışlardır.

Bizi diğer milletlerden ayıran kıyafetler, sanat eserleri, dilimiz, dinimiz, ninniler, türküler, atasözleri, gölge oyunu gibi birçok milli kültür öğeleri vardır.

Milli kültür toplumu bira arada tutar. Birlikte yardımlaşmayı ve toplumun güçlü olmasını sağlar. Bu nedenle kuşaktan kuşağa aktarılan milli kültür öğelerimizi tanımalıyız, günlük hayatımızda ve önemli günlerimizde kullanmalı değer vermeliyiz.

Önemsemediğimiz değerlerimiz zamanla yok olur. Yabancı kültürlerin egemenliğine gireriz. Yabancı kültür öğeleri hoşumuza gitse de kendi kültürel değerlerimize de fırsat vermeliyiz.

3-GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARI

Atalarımızdan bize miras kalan en önemli kültür öğelerinden biri de çocuk oyunlarıdır. Atalarımızdan bize aktarılan oyunlar genelde taş, ağaç dalı ve çevre imkânları kullanılarak oynanırdı. Körebe, saklambaç, yakalama, tombik, çember, üçtaş, beş taş, dokuztaş, mangala, seksek, yağ satarım bal satarım, bezirgânbaşı, mendil kapmaca, topaç gibi oyunlar geleneksel çocuk oyunlarıdır.

Adı :

Soyadı:

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Kültür ve Miras Ünite Özeti

Günümüzde sokakta oynanan bu oyunların bir çoğu değişmiş ve yeni oyunlar çıkmıştır. Ayrıca teknolojinin imkânlarından yararlanarak yeni oyunlar ve oyuncaklar türetilmiştir.

4-MİLLÎ MÜCADELEMİZ

Millî mücadelemiz Atatürk'ün 1919 yılında Samsun'a çıkmasıyla başlar. Millî mücadele yıllarında Türk milletine yön veren birlikte mücadele eden birçok kahramanlar olmuştur.

Askerler: Mustafa Kemal Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nı yöneten, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran liderimizdir. Ona yardım eden yüzlerce kahramanlardan en önemlileri: Kazım Karabekir, İsmet İnönü, Meraşal Fevzi Çakmak

Şair-Yazarlar: Kurtuluş Savaşı'na ve Atatürk'e destek vererek halkı bilinçlendiren Halide Edip Adivar, Mehmet Akif Ersoy gibi önemli şair ve yazarlar da vardır.

Ayrıca Sütçü İmam, Hasan Tahsin, Şahin Bey gibi yaşadığı şehirde Kurtuluş Savaşı'na destek olan kahramanlarımız vardır. Bu kişiler bulunduğu bölgede düşmanlara karşı ilk direnişi başlatmışlar ve halkın düşmana karşı mücadele etmelerini bilinçlendirmişlerdir.

Milli mücadelemizde Şerife Bacı, Gördesli Makbule, Onbaşı Nezahat, Erzurumlu Fatma, Halime Çavuş, Tayyar Rahmiye gibi sayısız kadın kahramanımız vardır.

5-KURTULUŞ SAVAŞI

Osmanlı Devleti, Birinci Dünya Savaşı'nı kaybedince İtilaf Devletleri (İngiltere, İtalya, Fransa, Rusya, Yunanistan ve Ermenistan) yurdumuzu işgal etmeye başladılar. İşgal ettikleri yerleri yakıp yıktılar, yağmaladılar.

İşgallere karşı Osmanlı Devleti'nin yapacağı bir şey kalmamıştı. İşte böyle bir durumda vatanın kurtarılması için Atatürk liderliğinde milli mücadele başladı. Millî mücadelede Atatürk'e birçok asker arkadaşı da yardım etmiştir.

ATATÜRK'ÜN KRONOLOJİSİ

1881-Selanikte doğdu.

1911-Trablusgarp Savaşı

1915-Çanakkale Savaşında başarılar elde etti.

1918-Birinci Dünya Savaşı bitti. Düşmanlar yurdumuzu işgal etmeye başladılar.

1918-İngilizler; Musul'u işgal ettiler. İstanbul'a girdiler.

1918-Fransızlar: Adana, Urfa, Antep ve Maraş'ı işgal ettiler.

Adı :

Soyadı:

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

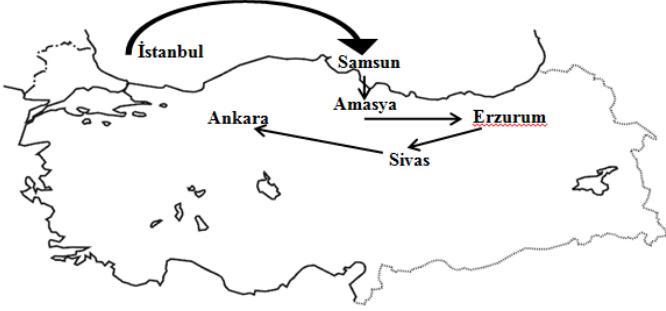
Kültür ve Miras Ünite Özeti

1918:İtalyanlar: Antalya ve Konya'yı işgal ettiler.

1918: Yunanlar: İzmir'i işgal ettiler.

1918: Ermeniler: Kars ve Sarıkamış'ı işgal ettiler.

1919:Samsun'a çıkarak Kurtuluş Savaşı'nı başlattı.

1919:Amasya'ya giderek Amasya Genelgesi yayınlandı.

1919:Erzurum'a giderek kongre yaptı.

1919:Sivas'a giderek kongre yaptı.

1920:Ankara'ya gitti. TBMM'ni açtı. Meclis başkanı seçildi.

1920:Birinci İnönü Savaşı yapıldı.

1921: İkinci İnönü Savaşı yapıldı.

1921:Başkumandan oldu.

1921:Sakarya Meydan Savaşı yapıldı.

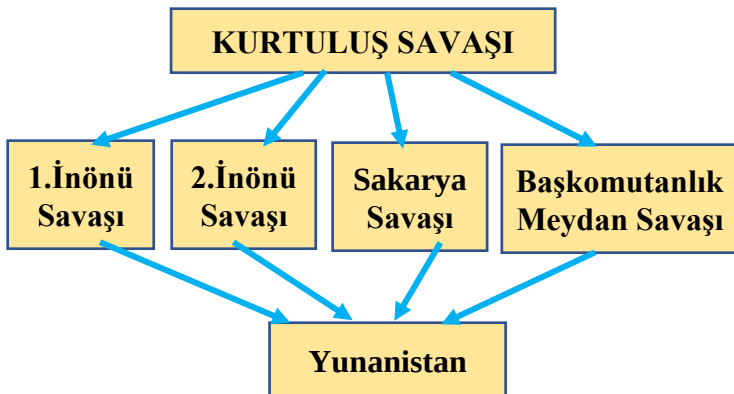
1922:Dumlupınar Başkumandanlık Savaşı yapıldı.

1922:Türk Ordusu İzmir'e girdi.

1922:Mudanya Ateşkes Anlaşması imzalandı.

1923:Lozan Barış Anlaşması imzalandı. Kurtuluş Savaşı sona erdi.

1923:Cumhuriyet ilan edilerek Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.

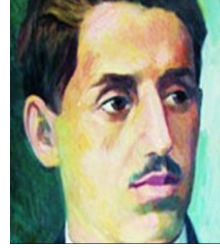
Kazım KARABEKİR:

Kurtuluş Savaşı'nda Doğu Cephesi komutanıydı. Ermeniler, 1.Dünya Savaşı'ndan sonra Kars ve Sarıkamış'ı işgal edince Kazım Karabekir ve askerlerimiz Ermenileri

yurdumuzdan kovarak Kars'ı ve Sarıkamış'ı kurtarmıştır. TBMM tarafından istiklal madalyası ile ödüllendirildi.

Hasan Tahsin: 1.Dünya Savaşı'ndan sonra Yunanlar İzmir'i işgal etmeye başlamışlardı. Yunan askerleri Yunan bayrağını kaleye dikmek üzere iken Hasan Tahsin adındaki vatansever gazeteci Yunan askerini öldürdü. Bu Kurtuluş Savaşımızın "İlk Kurşunu" olarak anılır. Hasan Tahsin de Yunan askerleri tarafından yakalanıp şehit edilir.

Sütçü İmam: Fransızlar, Maraş'ı işgal edince Fransız askerleri çarşıda gördükleri Türk kadınlarını "Burası artık Türk toprağı değil, Fransız toprağıdır. Böyle gezemezsiniz" diyerek taciz ederler. Geçimini süt satarak sağlayan İmam, olayı görünce Fransız ve Ermeni askerlerini silahıyla ateş ederek öldürür. Bu olay üzerine Maraş'ta yaşayan halk düşmana karşı birleşerek mücadele etmişlerdir. Bu nedenle Maraş ismi Kahramanmaraş olarak değiştirilmiştir.

Şahin BEY: Fransızlar Antep'i işgal edince Şahin bey çevresindeki arkadaşlarını toplayarak mücadele etmiştir. Fransızların Antep'e cephane taşımalarını önlemek karayolunu ele geçirdiler. Fransızlara çok büyük zarar verdiler.

Adı :

Soyadı:

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Kültür ve Miras Ünite Özeti

Şahin Bey ve arkadaşlarının bu mücadelesine Antep halkı da hep birlikte destek vermiştir. TBMM halkın bu mücadelesinden dolayı şehrin adını Gaziantep olarak değiştirmiştir.

Şerife Bacı: Kurtuluş Savaşı'nda Türk ordusuna cephane götürülecekti. Her evden bir kişi çağrılır. Şerife Bacı da henüz 20 yaşındadır. Kağnisında hem cephane hem yeni doğmuş bebeğini taşıdı.

Cephaneyi İnebolu'dan Kastamonu'ya taşımak için günlerce aç-susuz, uykusuz ve soğuk havada yol aldı. Cephaneyi yetiştirmek uğruna yolda donarak şehit olmuştur. İnebolu'dan başlayıp Ankara'ya giden bu yola "İstiklal Yolu" denir.

Erzurumlu Kara Fatma: Kurtuluş Savaşı'ndan önce düşmanlara karşı birçok cephede savaşan kadın kahramanımızdır. Düşman Erzurum'a girince mahallesindeki 100 kadar kişiyle birlik oluşturarak düşmana karşı savaşmıştır. Erzurum düşman işgalinden kurtarılınca önce İzmit'te düşmanlara karşı mücadele etmiş daha sonra Sakarya Savaşı'na ve Başkomutanlık Meydan Savaşı'na katılmıştır.

Milli Mücadele Savaşları

Kurtuluş Savaşı'nda Yunanlarla 4 savaş yaptık.

Hepsini kazandık. Bu savaşlar

1. Birinci İnönü Savaşı (1920)

2. İkinci İnönü Savaşı (1921)

3. Sakarya Savaşı (1921)

4. Başkomutanlık Meydan Savaşı (1922)

Kurtuluş Savaşı Kahramanlarımızdan Bazıları

Komutanlar: Mustafa Kemal, Kazım Karabekir, İsmet İnönü, Fevzi Çakmak.

Mehmet Çavuş (Hatay-Fransızlara karşı)

Hasan Tahsin (İzmir-Yunanlara karşı)

Sütçü İmam (Maraş-Fransızlara karşı)

Şahin Bey (Antep-Fransızlara karşı)

Ali Saip Bey (Urfa-Fransızlara karşı)

Yörük Ali Efe (Aydın-Yunanlara karşı)

Kara Fatma (Erzurum, İstanbul ve İzmir de mücadele etmiştir.)

Şerife Bacı (Kastamonu. Cepheye cephane taşıırken yolda donarak şehit olmuştur.)

Tayyar Rahmiye (Adana'nın Fransız işgaline karşı direniş göstermiştir.)

Nazahat Onbaşı (Babasıyla beraber İnönü ve Sakarya Savaşlarına katılmıştır.)

Halime Çavuş (Erkek kılığına girerek savaşa katılmış, cepheye cephane taşımıştır.)

Gördesli Makbule (Manisa'da Yunanlara karşı direniş gösterdi)

Emir Ayşe (Aydın'da Yunanlara karşı direniş göstermiştir)

Mareşal

Askerlikteki en yüksek rütbedir. Ülkemizde sadece 2 kişi bu rütbeye kadar yükselebilmektedir.

1- Mustafa Kemal (Sakarya Savaşı'ndan sonra meraşal oldu)

2- Fevzi Çakmak (Başkomutanlık Meydan Savaşı'ndan sonra)

Kahraman Şehirlerimiz

Kurtuluş Savaşı'nda bütün şehir halkı olarak Fransızlara karşı büyük direniş gösterdiği için bazı şehirlerine TBMM tarafından istiklal madalyası verilerek isimleri değiştirilerek ödüllendirilmiştir.

Antep= Gazi ünvanı Gaziantep

Maraş= Kahraman ünvanı Kahramanmaraş

Urfa= Şanlı ünvanı Şanlıurfa